

A TANTÁRGY ADATLAPJA

ÖSSZEHASONLÍTÓ IRODALOM 2 (magyar nyelven)

Egyetemi tanév 2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Mesteri képzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (FŐSZAK)
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	ÖSSZEHASONLÍTÓ IRODALOM 2 (magyar nyelven)				A tantárgy kódja	LLM4013
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. habil Berszán István egyetemi tanár					
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Berki Tímea					
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	4	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7. Tantárgy típusa Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					11
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					13
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszámja					42
3.8. A félév összóraszámja					98

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

3.9. Kreditszám	4
-----------------	---

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	A II. év 1. félévében tartott Összehasonlító irodalom 1 (LLM3010) előadás előzetes felvétele a tanulmányi szerződésbe
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, alkalmilag vetítő, laptop, hangszórók
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	szemináriumi terem, vetítő, laptop, hangszórók

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- C.1.1. A fogalmak meghatározása, a komparatistikai szaknyelv jellegzetességeinek felismerése és példázása; a humántudományok interdiszciplináris elemzési módszereinek ismerete. - C.1.2. A világ- és összehasonlító irodalom változásainak és a központi témáinak meghatározása és leírása. - C.1.3. Az irodalomelmélet és a komparatistika fogalmainak alkalmazása a kutatásban és az irodalmi/kulturális jelenségek viszonylatában. Az irodalmi diskurzus kapcsolata a kulturális diskurzussal általában, valamint a tudományossal - C.1.5. Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás egy összehasonlító irodalmi témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált.
Transzverzális kompetenciák	- CT.1. Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás egy összehasonlító irodalmi, irodalomelméleti témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált. - CT.2. Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri az ökológiai válság és az antropocén összefüggéseit, az ökokritikai álláspontokat, az antropocentrikus és ökocentrikus beállítódás törekény egyensúlyának elméleteit, az irodalom és az irodalomtudomány lehetőségeit a környezeti problémák megoldásában és a környezetetika alapvető irányait.
Képességek	A hallgató képes felismerni az irodalom ökoszférával való szoros kapcsolatát, igénybe venni az irodalmi írás és olvasás segítségét a környezettel teremtett kapcsolat tanulásában és újratanulásában.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes a fenti ismeretek és képességek alkalmazásával önállóan dolgozni.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Az ökokritika megerősítése az összehasonlító irodalmi stúdiumokban
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- ember és környezet, kultúra és környezet kapcsolatának kritikai újragondolása - a természet és a természethez való viszony irodalmi reprezentációjának vizsgálata - ismerkedés az ökokritika változatainak irodalomtudományi és kultúratudományi fejleményeivel

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A komparatív stúdiumok egy új paradigmája: az ökokritika		
2. Objektívizmus és konstruktívizmus egyensúlya az ökokritikában		

3. Cyborg-elmélet (Donna Haraway) és kikényszerített konstrukcionizmus (Katherine Hyles)		
4. A természet mint autonóm hatalom, illetve aktív cselekvő és mint kulturális konstrukció (Christa Grewe Volpp)		
5. Ökológia és ökokritika (Greg Garrard)		
6. Strukturális metaforák az ökokritikai diskurzusban		
7. Ökokritikai álláspontok 1: bőségszárú- elv, környezettudatosság, mélyökológia		
8. Ökológiai álláspontok 2: ökofeminizmus, szociális ökológia, heideggeri filozófia		
9. „Mégis csak föld van itt alul, mindenek ellenére föld” (Nemes Nagy Ágnes költészetének ökokritikai olvasata)		
10. Kapcsolatteremtési kísérletek a nem- emberi környezettel és irodalmi figyelemgyakorlatok		
11. József Attila <i>A Dunánál</i> c. versének ökokritikai olvasata		
12. A környezetetika problémái (Thomas Claviez)		
13. A Másik reprezentációi: a fenséges módosított fogalma és a „lenni hagyni”		
14. Terepkönyv és ökológia		

Könyvészet:

Greg Garrard: *Ecocriticism. The New Critical Idiom*. Routledge, London – New York, 2004.

Timothy Clark: *The Cambridge Introduction to Literature and the Environment*. Cambridge University Press, New York, 2011.

Catrin Gersdorf and Sylvia Mayer: *Nature in literary and cultural studies: defining the subject of ecocriticism – an introduction*. In ed. Catrin Gersdorf and Sylvia Mayer: *Nature in Literary and Cultural Studies. Transatlantic Conversations on Ecocriticism*. Rodopi, Amsterdam – New York, 2006. 9-24.

Louise Westling: *Literature, the environment, and the question of the posthuman*. In ed. Catrin Gersdorf and Sylvia Mayer: *Nature in Literary and Cultural Studies. Transatlantic Conversations on Ecocriticism*. Rodopi, Amsterdam – New York, 2006. 25-48.

Hubert Zapf: *The state of ecocriticism and the function of literature as cultural ecology*. In ed. Catrin Gersdorf and Sylvia Mayer: *Nature in Literary and Cultural Studies. Transatlantic Conversations on Ecocriticism*. Rodopi, Amsterdam – New York, 2006. 49-70.

Christa Grewe-Volpp: *Nature “out there” and as “a social player”: some basic consequences for a literary ecocritical analysis*. In ed. Catrin Gersdorf and Sylvia Mayer: *Nature in Literary and Cultural Studies. Transatlantic Conversations on Ecocriticism*. Rodopi, Amsterdam – New York, 2006. 71-86.

Thomas Claviez: Ecology as moral stand(s): environmental ethics, Western moral philosophy, and the problem of the Other. In ed. Catrin Gersdorf and Sylvia Mayer: *Nature in Literary and Cultural Studies. Transatlantic Conversations on Ecocriticism*. Rodopi, Amsterdam – New York, 2006. 435-454.

Berszán István: „Mégiscsak föld van itt alul, mindenek ellenére föld”. *Alföld*, 2017/11. 81–97.

Berszán István: Műfaji dimenziók versus irodalmi kísérletek. A pásztorköltészet műfaji vetületei az ökokritikában. In szerk. Szávai Dorottya és Z. Varga Zoltán: *Műfaj és komparatiztika. A műfajfogalom esélyei és kihívásai az ezredfordulón*. Gondolat, Budapest, 2017. 436–450.

Ajánlott irodalom:

Robin Eckersley: Az ökocentrikus gondolkodás magyarázata és védelme. In szerk. Scheiring Gábor, Jávör Benedek: *Oikosz és Polisz. Zöld politikai szöveggyűjtemény*, L'Harmattan, Bp. 2009. 298–330.

Holmes Rolston III: A környezeti etika időszerű kérdései. In szerk. Lányi András, Jávör Benedek: *Környezet és etika. Szöveggyűjtemény*. L'Harmattan, Bp. 2005. 85–111.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1-2. Ökokritika és irodalomtudomány. Bevezetés Robert Kern, <i>Betűk a Jupiteren</i>, http://www.epa.hu/01300/01348/00038/05_08_12.html és http://aszem.info/2017/05/oko-fogalomtar/ 3. Interdiszciplinaritás és táj – Petőfi Sándor, <i>A Tisza</i> Hódossy Annamária, Az ökokritika interdiszciplináris retorikája és <i>A Tisza</i> újraolvasása, http://acta.bibl.u-szeged.hu/56997/1/hist_litt_hung_033_ujfolyam_003_111-132.pdf 4. Táj-kép-festés. Petőfi Sándor, <i>Szeptember végén</i> W. J. T. Mitchell, <i>Imperial Landscape</i> Fogarasi György, <i>A „festői”: tájleírás és tájkertészet a 18. században</i> http://aszem.info/2018/12/a-festoi-tajleiras-es-tajkerteszett-a-18-szazadban/ Ajánlott: Labádi Gergely: <i>A természet könyvét olvasni. A megértés metaforái a</i>	Szoros olvasás, önálló és csoportos szövegértelmezés, a szakmai érvelés gyakorlása, vita	

[18–19. század fordulóján. *Korall *\(12\),
43. szám, 82–106. \(2011\)](#)

5. Czóbel Minka, *Pókhálók* – önálló
értelmezésre

6. Táj kultúra

Thury Zoltán, *Emberhalál*

Fekete Albert – Jámbor Imre, *Nemesi
szellemiség és tájkultúra a 17-19.
században Erdélyben,*

<http://www.transsylvania.nostra.eu/tnjournals/hu/article/306>

7. Oravecz Imre, *Téli erdő, Télutó, Erdő 1-4.,
Tűz, Reggel* = O.I., *A megfelelő nap*
Szerb Antal, *Természet vagy táj,*
<http://epa.oszk.hu/00000/00022/00657/21067.htm>

8. Nemes Nagy Ágnes, *Tanulni kell,
Között, Paradicsomkert*
Berszán István, „*Mégiscsak föld van itt alul,
mindenek ellenére föld*”, *Alföld*, 2017/11.
81–97.

9. Kafka Margit, *Az asszony ügye*
Olga Tokarczuk, *Hajtsd ekédet a holtak
csontjain át* – önálló értelmezésre
Val Plumwood, *Feminizmus és
öko-feminizmus.*
<https://ligetmuhely.com/liget/feminizmus-okofeminizmus/>

10. Körösi Zoltán, *Tavaszi* – önálló
értelmezésre

11. Poszthumanizmus I. Csáth Géza, *A
kutya*
Dr. Nemes László, *A társállat halála.*
*Gondolatok Beregi Tamás, Egyszer egy
kutya regényéről* = *Kharon* 2023/1.,
https://kharon.hu/docu/2023-1_nemes-tarsallat.pdf
Ajánlott: Rosi Braidotti, *A
poszthumán tudományok felé* = *Helikon*

2018/4, 435–451. Online: https://epa.oszk.hu/03500/03580/00012/pdf/EPA03580_helikon_2018_4_435-451.pdf 12. Ököltészet: <i>A ránk bízott kert</i>. Ököltészet – világirodalmi antológia, Prae, 2021. – önálló értelmezésre 13-14. Az építés katarzisa – kortárs gyakorlatok: <i>HelloWood; Arts,</i> <i>Rediscovery, Traditional, Eclectic,</i> <i>Contemporary</i> http://epiteszforum.hu/a-taj-emlekezete-es-az-okokritikai-irodalom-hatarjelensegei		
---	--	--

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, A tanfelügyelőkkel, igazgatókkal, gyakorlótanárokkal és irodalmi folyóiratszerkesztőkkel folytatott évi tanácskozás alapján hangsúlyosabbá vált:

- a kritikai reflexió és a történeti tájékozódás képességeinek fejlesztése
- az ismeretek alkalmazási készségeinek fejlesztése,
- az írott szöveg minőségének fokozatos javítása.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Jártasság a témában és a szakirodalomban	Írásbeli vizsga	50%
	A megadott vizsgafeladatra koncentráció		
	Az írásbeli vizsgadolgozat szövegszervezése		
10.5 Szeminárium / Labor	Kreativitás, értelmező és kombinációs képesség: hogyan tudja a hallgató a műveltségét és az invencióját az elemzésben kamatoztatni.	Kötelező olvasmányokat és szakirodalmakat ellenőrző ZH + szóbeli vizsgabeszélgetés a szakirodalom alapján; szemináriumi aktivitás, dolgozat + félvzáró közös beszélgetés	50%

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- A kötelező szakirodalom elolvasása - Az alapfogalmak helyes értelmezése - Jelenlét a szemináriumon (1 hiányzás megengedett, illetve egy második hiányzást referátummal lehet pótolni)			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

Előadás felelőse:

Kitöltés időpontja:
2025. 02. 05.

.....

.....

Szeminárium felelőse:

.....

.....

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 02. 07.

.....

.....

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

A dăkăni jăvâhăgăyăș idăpăntja
A felelăș dăkăn neve éș aláírășă